

Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

DRI broj:40116/18-042-779/17
Podgorica, 23 jul 2018. godine

I Z V J E Š T A J

**O REVIZIJI GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG
FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
POKRETA ZA PROMJENE
ZA 2017. GODINU**

(konačni izvještaj)

Podgorica, jul 2018. godine

SADRŽAJ

I MIŠLJENJE I PREPORUKE	3
II OPŠTI PODACI.....	8
1. Pravni osnov	8
2. Osnovni podaci o subjektu revizije	8
3. Finansiranje partije.....	9
3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava.....	9
3.2. Finansiranje iz privatnih izvora	9
4. Predmet revizije.....	9
5. Cilj revizije	9
6. Vrsta revizije	10
7. Metodologija vršenja revizije	10
III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	11
8. Sistem unutrašnjih kontrola	11
8.1. Finansijski plan	11
8.2. Program rada	12
9. Poslovne knjige	12
10. Finansijski izvještaji	13
10.1. Bilans stanja	13
10.1.1. Evidentiranje i popis imovine i obaveza.....	13
10.1.2. Potraživanja	14
10.1.3. Novčana sredstva na žiro računima	15
10.1.4. Blagajničko poslovanje	15
10.1.5. Obaveze	18
10.2. Bilans uspjeha	19
10.2.1. Prihodi	19
10.2.2. Rashodi.....	21
IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE.....	28

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 40116/18-042-779/2 od 26.04.2018. godine izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Pokreta za promjene za 2017. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovníkom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Pokreta za promjene za 2017. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. P 739/18 od 19.07.2018. godine) na Preliminarni izvještaj DRI br. 04-212/2/18, nadležni Kolegijum u sastavu senator DRI Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata DRI dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 23.07.2018. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Pokreta za promjene za 2017. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Pokreta za promjene za 2017. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj sa skretanjem pažnje na:

- **Da subjekt revizije zahtijeva povraćaj datih avansa od dobavljača ukoliko usluge nijesu izvršene ili roba isporučena ili da pribavi potrebnu dokumentaciju (fakture) od dobavljača i sprovede odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama.**
- **Da subjekt revizije putem konfirmacija vrši usaglašavanje obaveza sa dobavljačima i da pretplate na kraju finansijske godine evidentira na kontu aktivnih vremenskih razgraničenja, kako iste ne bi uticale na umanjenje salda stvarnih obaveza.**
- **Da subjekt revizije izvrši usaglašavanje potraživanja sa lokalnim samoupravama i da izvrši korektivna knjiženja evidentiranih potraživanja u slučaju utvrđenih razlika.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (član 2 stav 2, član 12 stav 4 i član 17 stav 1), Zakona o radu, Zakona o obligacionim odnosima (član 639 stav 1), Zakona o računovodstvu (član 19) te u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje**.

Na izražavanje negativnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala troškove izborne kampanje u iznosu od 39.100,00€ po osnovu prenosa sredstava sa računa za redovno poslovanje na izborni račun koalicije Demokratski front za finansiranje izborne kampanje (parlamentarni izbori održani dana 16.10.2016. godine). Prenos sredstava je izvršen shodno odlukama Predsjedništva Partije u periodu od 09.01.2017 do 07.04.2017. godine tj. nakon proglašenja konačnih rezultata izbora (29.10.2016. godine), pa se konstatuje da su uplate ovih sredstava izvršene suprotno odredbama člana 2 stav 2 i člana 17 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.
  - **Finansiranje troškova izborne kampanje treba vršiti u skladu sa odredbama člana 2 stav 2 i člana 17 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**
2. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u poslovnim knjigama evidentirao prihode od jednog fizičkog lica u iznosu od 6.740,00€. Prihodi su evidentirani po osnovu direktne uplate priloga fizičkog lica u iznosu 2.000,00€ i uplate naknade tog fizičkog lica po osnovu članstva u Senatu Prijestonice Cetinje u iznosu od 4.740,00€ koju je Prijestonica Cetinje uplatila na žiro račun Pokreta za promjene shodno Izjavi tog lica. Uplata priloga od fizičkog lica za finansiranje političkog subjekta u većem iznosu od 2.000,00€ na godišnjem nivou nije u skladu sa odredbama člana 12 stav 4 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.
  - **Priloge od fizičkih lica subjekt revizije treba da prikuplja u skladu sa odredbama člana 12 stav 4 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**
3. Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu poslovnih prostora utvrđeno je da isti nijesu ovjereni od strane nadležnog organa kako je to utvrđeno članom 639 Zakona o obligacionim odnosima.
  - **Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu poslovnih prostora zaključuje u skladu sa čl.639 st.1 Zakona o obligacionim odnosima.**
4. Partija je u 2017. godini ostvarila prihode u iznosu od 408.010,78€ što je manje za 10.163,39€ u odnosu na planirane prihode, dok su rashodi ostvareni u iznosu od 433.764,12€ što je za 72.604,12€ više u odnosu na planirane rashode.
  - **Preporučuje se subjektu revizije da realnije planira prihode i rashode, a u slučaju ostvarivanja prihoda i rashoda u većem ili manjem iznosu od planiranih, da koriguje Finansijski plan u tekućoj godini.**

5. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije adekvatno dokumentovao troškove u iznosu od 602,51€ (troškovi reprezentacije u iznosu od 370,00€ i troškovi zakupa u iznosu od 232,51€).

- **Subjekt revizije je dužan da evidentiranje i isplatu svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**

6. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije 14 (četрнаest) izvršilaca angažovao po osnovu ugovora o djelu za obavljanje poslova koji spadaju u redovne partijske aktivnosti (pravni savjetnik u OO Bar, organizovanja i obilazak mjesnih odbora, poslovi savjetnika u poslaničkom klubu, koordinacija opštinskih odbora i centrale, terenski rad i komunikacija sa članstvom), a sa istima je trebalo zaključivati ugovore o radu.

- **Subjekt revizije treba da sa izvršiocima za vršenje poslova koji spadaju u redovne partijske aktivnosti zaključuje ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.**

7. Subjekt revizije nije državnom revizoru prezentirao dokaze o radno – pravnom statusu za 11 (jedanaest) angažovanih lica putem ugovora o djelu, pa se nije moglo utvrditi da li je obračun poreskih obaveza pravilno izvršen na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.

- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**

8. Subjekt revizije je u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju (lokalni izbori na Cetinju) koji je dostavljen Agenciji za sprečavanje korupcije iskazao prikupljena sredstva u iznosu od 5.177,38€, a troškove u iznosu od 12.852,52€, a u poslovnim knjigama istog su prikupljena sredstva evidentirana u iznosu 5.677,38€ a troškovi izborne kampanje u iznosu od 5.694,67€.

Na osnovu prezentiranog se konstatuje da podaci evidentirani u poslovnim knjigama ne odgovaraju podacima iskazanim u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju.

- **Subjekt revizije je dužan da usaglasi podatke u izvještajima koje dostavlja nadležnim institucijama.**

9. Revizijom je utvrđeno da veći broj akata (Odluka o popisu, Izvještaj o popisu, ugovori i veći dio putnih naloga) subjekta revizije ne sadrže djelovodni broj i datum zavodjenja.

- **Subjekt revizije je dužan da sva ulazna i izlazna akta zavede u djelovodni protokol u cilju obezbjedjivanja adekvatne validnosti istih.**

Zbog većeg broja utvrđenih nepravilnosti i propusta u radu ovog subjekta nadležni Kolegijum se usaglasio da izvještaj dostavi:

- **Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i**
- **Odboru za politički sistem, pravosudje i upravu.**

**Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević**

II OPŠTI PODACI

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list CG“ br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14 i 70/17);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG“ br. 52/1414,76/15 i 83/16) i 92/17);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, DRI br. 06-23-288/17 od 14.12.2017. godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br 40116/18-042-779/2 od 26.04.2018. godine.

Revizija konsolidovanog Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za promjene vršice se u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. Osnovni podaci o subjektu revizije

Pokret za promjene u daljem tekstu (PzP) osnovan je 13.06.2006. godine kao politička partija (organizacija). Upisan je Registar političkih partija 08.08.2006. godine Rješenjem br. 02-3652/06. Skraćeni naziv političke Partije (organizacije) je PzP. Sjedište Pokreta za promjene je u Podgorici.

Organi Pokreta za promjene su: Skupština, Glavni odbor, Predsjedništvo, Predsjednik, Potpredsjednici, Nadzorni odbor, Sud časti i Direktor. Članovi svih organa se biraju na period od četiri godine. Skupština je najviše programsko, statutarно i izbornо tijelo partije. Partiju predstavlja i zastupa Predsjednik.

Skupština je najviše programsko, statutarно i izbornо tijelo partije, Glavni odbor je najviši organ upravljanja partije između dvije Skupštine, Presjedništvo partije je političko-izvršni organ partije. Predsjednik/ca Partije je političko-izvršni organ Partije, rukovodi Predsjedništvom i brine o poštovanju i ostvarivanju strateških interesa Partije.

Nadzorni odbor Kontrolišе prihode Partije i njihovu upotrebu; kontrolišе upravljanje imovinom koja je vlasništvu Partije ili kojom Partija raspolaže po drugom osnovu; podnosi izvještaj o kontroli finansijskog poslovanja Glavnom odboru Partije; podnosi izvještaj Skupštini Partije; donosi poslovnik o svom radu.

Direktor rukovodi Sekretarijatom Partije, nadzire njegov rad i obavlja finansijske poslove po ovlaštenju Predsjednika/ce Partije. Direktor je odgovoran za finansijsko poslovanje Partije.

3. Finansiranje partije

Partija finansijska sredstva obezbjeđuje putem: članarine, dobrovoljnih priloga, prihoda od imovine, budžeta, legata i drugih izvora, u skladu sa zakonom. Iznos članarine utvrđuje Predsjedništvo Partije. Nadzorni odbor Partije vrši nadzor nad prikupljanjem i rasporedom finansijskih sredstava.

3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava

Za redovan rad Partije u 2017. godini iz budžeta CG opredijeljena su sredstva u iznosu od 262.956,31€, dok su sredstva iz budžeta lokalnih samouprava istoj opredijeljena u iznosu od 112.037,54€.

3.2. Finansiranje iz privatnih izvora

Osim iz budžetskih sredstava partija je u 2017. godini finansirana i iz privatnih izvora u ukupnom iznosu od 33.016,93€, i to od priloga u iznosu 29.880,00€ i ostalih prihoda u iznosu od 3.136,93€.

4. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Pokreta za promjene za 2017. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom.

5. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja:

1. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi i to:

- Zakon o političkim partijama ("Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11);
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG“ br. 52/14, 76/15,83/16 i 92/17);
- Zakon o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore" br. 52/16);

- Zakon o budžetu Crne Gore za 2017. godinu („Sl.list Crne Gore", br. 83/16, 42/17 i 89/17);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08...31/14, 53/14, 4/18);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br.047/08, 04/11 i 22/17);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07...62/13, 08/15, 22/17);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, ... 62/13, 60/14 i 83/16);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. List CG“ br. 040/16);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2017. godinu;
- Program rada Partije za 2017. godinu.

6. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Pokreta za promjene za 2017. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

7. Metodologija vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripreмноj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 6.507,11€ (1,50% od ostvarenih rashoda subjekta koji su iznosili 433.764,12€).

Za potrebe prikupljanja revizorskih dokaza državni revizori su se upoznali sa zakonskom i drugom regulativom, pribavljena je dokumentacija i informacije o poslovanju subjekta revizije, ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima.

Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima. Revizijom su u cjelosti revidirani: stalna imovina, blagajničko poslovanje, depoziti na računu, potraživanja, neizmirene obaveze i prihodi zarade i naknade, dok su ostali troškovi plaćeni preko žiro računa revidirani uzorkom od 80%.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

8. Sistem unutrašnjih kontrola

Partija je shodno Zakonu o finansiranju političkih subjekata Statutom utvrdila da Nadzorni odbor vrši unutrašnju kontrolu finansijskog poslovanja i imenovala odgovorno lice za materijalno finansijsko poslovanje, direktora Partije.

Takođe je utvrđeno da je Partija osim Statuta donijela Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnik o naknadi dnevnica za angažovanje u obavljanju partijskih aktivnosti i naknada po osnovu upotrebe sopstvenog vozila za potrebe Partije. Partija je shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela Finansijski plan i Program rada 2017. godinu.

Aktivnosti partijskih organa koje se odnose na finansijsko poslovanje Partije

Partijski organi su shodno svojim ovlašćenjima utvrđenim Statutom u 2017. godini donijeli sljedeća unutrašnja akta:

Finansijski plan za 2017. godinu, Odluku o usvajanju završnog računa Pokreta za promjene za 2017. godinu, Odluku o usvajanju Izvještaja o finansijskom poslovanju za 2017. Godinu, Odluku o odobravanju stipendija, Odluku o izmjenama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Odluku o formiranju Komisije za popis, Odluku o usvajanju Izvještaja o popisu i Izvještaj o kontroli finansijskog poslovanja Partije za 2017.

8.1. Finansijski plan

Partija je donijela Finansijski plan za 2017. godinu (br.P676/16).

Shodno prezentiranom Planu prihodi Partije planirani su u iznosu od 418.174,17€ i to: iz budžeta Crne Gore iznos od 280.293,96€, iz budžeta lokalnih samouprava iznos od 118.864,44€ iz privatnih izvora – donacija u iznosu od 10.000,00€ i od prihoda po osnovu nenaplaćenih potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 9.015,77€.

Rashodi su planirani u iznosu od 361.160,96€ i to za zarade iznos od 21.636,00€, poreze i doprinose na zarade iznos od 14.784,96€, ugovorene naknade iznos od 56.400,00€, poreze i preiz na ugovorene naknade iznos od 4.380,00€, nabavku goriva iznos od 8.160,00€, troškove službenih putovanja u

zemlji iznos od 26.400,00€, troškove službenih putovanja u inostranstvu iznos od 5.400,00€, stipendije iznos od 4.320,00€, troškove Call centra iznos od 3.600,00€, troškove energije i komunalnih usluga iznos 5.520,00€, održavanja vozila iznos od 960,00€, troškove reklame i propagande iznos od 13.200,00€, troškove reprezentacije iznos od 26.400,00€, troškove za intelektualne usluge iznos 10.800,00€, troškove zakupa iznos od 25.200,00€, ostale troškove iznos od 2.400,00€, troškove sponzorstva iznos od 35.000,00€, troškove amortizacije iznos od 32.400,00€, troškove donacija iznos od 3.000,00€, troškove fiksne i mobilne telefonije iznos od 19.200,00€ i troškovi izbornih kampanja za lokalne izbore iznos od od 42.000,00€.

Partija je u 2017. godini ostvarila prihode u iznosu od 408.010,78€ što je manje za 10.163,39€ u odnosu na planirane prihode, dok su rashodi ostvareni u iznosu od 433.764,12€ što je za 72.604,12€ više u odnosu na planirane rashode. Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da subjekt revizije nije realno planirao naročito rashode za 2017. god.

- **Preporučuje se subjektu revizije da realnije planira prihode i rashode a u slučaju ostvarivanja prihoda i rashoda u većem ili manjem iznosu od planiranih, da koriguje Finansijski plan u tekućoj godini.**

8.2. Program rada

Partija je shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela Program rada za 2017. godinu i istim predviđela sljedeće aktivnosti: analize realizacije aktivnosti i izbornih rezultata, izrada godišnjih planova rada, edukacije i savjetovanja, stručne rasprave, treninge, jačanje infrastrukture Partije, pomoć opštinskim odborima, protesti, izborne i redovne aktivnosti, terenske i medijske kampanje i ostale aktivnosti.

9. Poslovne knjige

Politički subjekt shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja dužan je da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima i rashodima po porijeklu, visini i strukturi u skladu sa propisima Ministarstva finansija.

Partija obezbjeđuje vođenje sljedećih poslovnih knjiga i to: dnevnik, glavnu knjigu i pomoćnu knjigu blagajne. Partija je poslovne knjige vodila po Kontnom planu za privredna društva, a računovodstvene evidencije zasnivala na obračunskoj osnovi.

U Glavnoj knjizi su obezbijedene evidencije imovine (stalne i obrtne), kapitala, obaveza, potraživanja, prihoda i rashoda.

10. Finansijski izvještaji

Partija shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj podnosi organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika i Državnoj revizorskoj instituciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Subjekt revizije je Godišnj konsolidovani godišnji finansijski izvještaj za 2017. godinu dostavio DRI u zakonskom roku i na propisanim obrascima i to:

- Bilans stanja - na Obrascu BS;
- Bilans uspjeha - na obrascu BU;
- Iskaz o novčanim tokovima - na obrascu INT;
- Iskaz o promjenama na kapitalu – na obrascu IPK;
- Statistički Anexs.

10.1. Bilans stanja

U Aktivi Bilansa stanja iskazana je stalna imovina (oprema) u iznosu od 77.627,00€, obrtna imovina koju čine (potraživanja i gotovina i gotovinski ekvivalenti) u iznosu od 189.837,00€ a u Pasivi iskazan je stalni kapital koji čini (neraspoređena dobit umanjena za gubitak tekuće i ranijih godine) u iznosu od 170.129,00€ i kratkoročne obaveze u iznosu od 97.336,00€.

10.1.1. Evidentiranje i popis imovine i obaveza

Revizijom je utvrđeno da Partija obezbjeđuje evidenciju imovine u okviru Glavne knjige, kao i analitičku evidenciju iste. Komisija za popis, imenovana Odlukom br. P588/17/1 od 12.12.2017. godine, izvršila je popis imovine (stalne i obrtne) i obaveza i sačinila Izvještaj o popisu koji je usvojen od strane nadležnog organa Partije. Odluka o usvajanju popisa i Izvještaj o popisu ne sadrži broj djelovodnog protokola.

- **Sva akta treba da sadrže datum i broj djelovodnog protokola u cilju obezbjedjivanja adekvatne validnosti istih.**

Shodno prezentiranim podacima u popisnim listama i Glavnoj knjizi stalna imovina Partije sa stanjem na dan 31.12.2017. godine po nabavnoj vrijednosti je iznosila 364.247,79€, otpisanoj vrijednosti 286.620,43€ i sadašnjoj vrijednosti 77.627,36€. Shodno prezentiranoj dokumentaciji je utvrđeno da je Partija u 2017. godini nabavila opreme (kancelarijske i kompjuterske opreme i sitnog inventara) u iznosu od 5.856,51€.

Stalnu imovinu Partije čini: kancelarijska oprema, računarska oprema, vozila i inventar.

10.1.2. Potraživanja

U poslovnim knjigama subjekta revizije iskazana su potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2017. godine u iznosu od 148.521€, i odnose se na potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 93.448,71€, potraživanja iz Državnog trezora CG u iznosu od 33.605,46€, potraživanja za date avanse u iznosu od 21.066,92€ i unaprijed plaćene troškove zakupa u iznosu od 400,00€.

Potraživanja od Budžeta CG u iznosu od 33.605,46€ evidentirana su u 2014. godini po osnovu procjene PzP-a da partijama treba opredijeliti dodatna sredstva po osnovu ostvarenja Budžeta CG u većem iznosu od planiranog. Kako Partija po ovom osnovu nije ostvarila pravo na navedena budžetska sredstva DRI je u Izvještaju o reviziji za 2016. godinu dala preporuku da se navedena potraživanja isknjiže iz poslovnih knjiga jer su evidentirana na osnovu procjene bez adekvatne dokumentacije, pa se konstatuje da preporuka nije realizovana.

Potraživanja od lokalnih samouprava se odnose na potraživanja od Glavnog Grada Podgorica u iznosu od 58.329,35€, potraživanja od opštine Pljevlja u iznosu od 801,08€, prijestonice Cetinje u iznosu od 16.620,87€, opštine Bijelo Polje u iznosu od 9.429,64€, opštine Danilovgrad u iznosu od 317,22€, opštine Kolašin u iznosu od 757,75€, opštine Bar u iznosu od 741,14€, opštine Herceg Novi u iznosu od 1.999,00€, opštine Mojkovac u iznosu od 2.710,00€ i opštine Ulcinj u iznosu od 1.742,66€ i to:

Uvidom u prezentirnu dokumentaciju (dopise) o usaglašavanju potraživanja sa lokalnim samoupravama utvrđeno je da Partija evidentirana potraživanja nije usaglasila sa Prijesticom Cetinje, Glavnim gradom Podgorica i opštinama Kolašin i Bar.

- **Preporučuje se subjektu revizije da evidentiranje potraživanja od lokalnih samoupravama vrši na osnovu usaglašene i ovjerene dokumentacije (konfirmacija), kao i da izvrši korektivna knjiženja evidentiranih potraživanja u slučaju utvrđenih razlika.**

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala potraživanja po osnovu datih avansa dobavljačima u iznosu od 21.066,92€. Avansno plaćanje je izvršeno dobavljačima u prethodnim godinama na ime usluga reprezentacije, oglašavanja, zakupa i sl.).

- **Preporučuje se subjektu revizije da zahtijeva povraćaj datog avansa od dobavljača ukoliko usluge nijesu izvršene ili roba isporučena, ili da pribavi potrebnu dokumentaciju (fakture) od dobavljača i sprovede odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama.**

Aktivna vremenska razgraničenja u iznosu 489,69€ su evidentirana po osnovu unaprijed plaćenih troškova zakupa poslovnih prostora u iznosu od 400,00€ i ostala aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od 89,69€.

10.1.3. Novčana sredstva na žiro računima

Depoziti na računima kod poslovnih banaka Partije na dan 01.01.2017. godine iznosili su 37.956,62€, a na dan 31.12.2017. godine 38.612,30€. Revizijom je utvrđeno da stanje depozita na računima evidentirano u poslovnim knjigama Partije odgovara stanju iskazanom u izvještajima o kretanju sredstava na žiro računima poslovnih banaka (bančini izvodi) na pomenute datume osim iznosa od 60,00€ koji je evidentiran kao saldo na prelaznom računu.

Partija je osim računa za redovno poslovanje otvorila i posebni račun za potrebe izborne kampanje za lokalne izbore u Prijestonici Cetinje. Uvidom u bankarske izvode utvrđeno je da su za finansiranje izborne kampanje uplaćena sredstva iz budžeta lokalne samouprave u iznosu od 177,38€- 20% po osnovu potvrđene izborne liste. Osim navedenih na izborni račun je izvršen prenos sa redovnog računa shodno odlukama nadležnog organa u iznosu od 5.500,00€.

10.1.4. Blagajničko poslovanje

U postupku revizije je utvrđeno da Partija obezbjeđuje blagajničko poslovanje u okviru jedne blagajne. Uvidom u blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da je gotovina na dan 01.01.2017. godine iznosila 96,52€, da je tokom 2017. godine za potrebe blagajne sa žiro računa podignuta gotovina u iznosu od 103.896,97€ (od koje je iznos od 3.240,00€ podignut sa izbornog žiro računa), i da su iz blagajne izvršene isplate u iznosu od 101.379,70€. Gotovina u blagajni na dan 31.12.2017. godine je iznosila 2.613,79€.

Iz blagajne su isplaćeni sljedeći troškovi: troškovi kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 1.127,50€, troškovi ugovorenih naknada u iznosu od 7.800,00€, troškovi službenih putovanja u iznosu od 81.932,92€, troškovi usluga prevoza i sa njima povezani troškovi u iznosu od 1.224,35€, troškovi reprezentacije u iznosu od 3.013,74€, troškovi donacija u iznosu od 6.130,90€ i ostali troškovi u iznosu od 150,29€.

Tabelarni pregled isplaćenih troškova iz blagajne:

R/B	Opis troška	Iznos	% Učešće
1	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	1.127,50	1,11%
2	Troškovi ugovornih naknada	7.800,00	7,69%
3	Troškovi službenih putovanja	27.592,43	27,22%
	Troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe	54.344,40	53,60%
4	Troškovi usluga prevoza	1.220,44	1,20%
5	Troškovi reprezentacije	3.013,74	2,97%
6	Troškovi donacija	6.130,90	6,05%
7	Ostali troškovi	150,29	0,15%
	UKUPNO:	101.379,70	100,00%

Najveće učešće u gotovinski isplaćenim troškovima imaju troškovi službenih putovanja sa 80,82%, troškovi donacija sa 6,05% i troškovi neto naknada po osnovu ugovora o djelu sa 7,69%.

Gotovinski isplaćeni troškovi u iznosu od 1.127,50€ odnose se na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 47,20€, troškove materijala za održavanje osnovnih sredstava u iznosu od 859,95€ i troškove nabavke sitnog inventara u iznosu od 220,35€. Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi dokumentovani fiskalnim računima.

Troškovi isplaćeni iz blagajne u iznosu od 7.800,00€ odnose se na isplaćene neto naknade licima angažovanim za obavljanje poslova savjetnika u poslaničkom klubu i poslova organizovanja mjesnih odbora (mjesečna naknada je iznosila od 400,00€ do 420,00€, a period angažovanja devet odnosno deset mjeseci). Navedeni troškovi su dokumentovani ugovorima o djelu i dokazima o preuzimanju gotovine.

Gotovinski iz blagajne isplaćeni su troškovi dnevnica za službena putovanja u iznosu od 17.607,31€, troškovi naknada upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 54.344,40€, troškovi smještaja i ishrane na službenom putu u iznosu od 6.745,12€, putni troškovi aktivista u iznosu od 2.800,00€ i naknade opunomoćenim predstavnicima u iznosu od 440,00€. Dio troškova u u iznosu od 3.240,00€ odnosi se na troškove izbornih kampanja.

Isplata dnevnica vršena je članovima opštinskih odbora, članovima glavnog odbora, članovima mladih PzP-a, predsjednicima, podpredsjednicima i sekretarima opštinskih odbora, Koordinatorima mreže mladih i sl. i to po osnovu rada na terenu, obilaska odbora, stranačkih aktivnosti i sastanaka partijskih organa. Troškovi dnevnica su dokumentovani putnim nalogima.

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije zbog pogrešnog obračuna troškove dnevnica isplatio u većem iznosu za 232,50€ (dnevnice u zemlji za 90,00€ i ino dnevnice za 142,50€).

- **Subjekt revizije treba da prilikom obračuna dnevnica za službena putovanja dosljedno primjenjuje važeću Uredbu.**

Uvidom u putne naloge utvrđeni su formalni nedostaci, kod manjeg broja putnih naloga nedostaje potpis odgovornih lica (likvidator, podnosilac računa ili nalogodavac).

Troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe dokumentovani su putnim nalogima i fiskalnim računima za gorivo, osim u pojedinačnim slučajevima.

Troškovi isplaćeni iz blagajne u iznosu od 6.745,12€ odnose se na troškove smještaja i ishrane na službenom putu. Navedeni troškovi su dokumentovani putnim nalogima, fakturama i fiskalnim računima, a pretežno su se odnosili na službena putovanja funkcionera Partije u inostranstvo.

Gotovinski iz blagajne isplaćeni su putni troškovi aktivistima (upotreba sopstvenog vozila u službene svrhe i dnevnice) u iznosu od 2.800,00€. Isplata je izvršena shodno putnim nalogima za 14 lica u iznosu od po 200,00€. Revizijom je utvrđeno da u putnim nalogima nije specificiran iznos koji se odnosi na dnevnice odnosno na upotrebu sopstvenog vozila u službene svrhe.

- **U putnom nalogu treba precizirati iznos koji se odnosi na dnevnice za službeno putovanje i iznos koji se odnosi na troškove upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe.**

Troškovi u iznosu od 440,00€ su isplaćeni na ime naknada dnevnica opunomoćenih predstavnika za lokalne izbore u Cetinju. Isplata je izvršena za 22 lica u iznosima od po 20,00€. Preuzimanje gotovine je dokumentovano nalogima za isplatu.

Troškovi u iznosu od 1.224,35€ isplaćeni su po osnovu troškova usluga taksi prevoza u iznosu od 906,35€, naknada za korišćenje puteva (tunel, trajekt) u iznosu od 139,50€, usluga parkinga u iznosu od 7,50€ i usluga autobusnog prevoza u zemlji u iznosu od 171,00€.

Troškovi reprezentacije su gotovinski isplaćeni u iznosu od 3.013,74€, a odnose se na troškove ugostiteljskih usluga i nabavku robe u maloprodajnim objektima za reprezentativne svrhe. Navedeni troškovi su dokumentovani fiskalnim računima osim iznosa od 370,00€ koji nije dokumentovan.

Gotovinski iz blagajne izvršena je isplata fizičkim licima po osnovu refundacije troškova sudskog postupka u sporu sa Elektroprivredom CG u iznosu od 2.067,00€.

Predsjedništvo Pokreta za promjene je na sjednici održanoj 14.04.2015. godine donijelo Odluku br. 48/15 od 15.04.2015. godine o refundaciji sredstava za troškove sudskog postupka grupe građana protiv Elektroprivrede Crne Gore. U obrazloženju odluke je navedeno da se veliki broj građana 2010. i 2011. godine obraćao PzP za pravnu pomoć u nadoknadi nelegalno obračunatih i naplaćenih troškova za električnu energiju od Elektroprivrede CG. Kako je presuđeno da troškove sudskih postupaka snose građani, to je odlučeno da Partija izvrši refundacija istih, shodno zahtjevima građana i priloženoj dokumentaciji.

Revizijom je utvrđeno da su troškovi pravdani zahtjevima za refundaciju, rješenjima o izvršenju, sudskim presudama, kao i da su podnosioci zahtjeva dostavljali dokaze da im je izvršena prinudna naplata troškova postupka. Građani su dokumentovali plaćanje troškova bančnim izvodima ili potvrdama da je izvršena prinudna naplata, analitičkim karticama Fonda PIO, rješenjima o izvršenju, a preuzimanje gotovine je dokumentovano ovjerenim i potpisanim nalogima za isplatu. Isplata iz blagajne na ime refundacije troškova građanima izvršena je za 5 lica u iznosima od po 116,00€ do 1.030,00€.

Revizijom je utvrđeno da su iz blagajne isplaćene pomoći fizičkim licima u iznosu od 4.063,90€ i to za liječenje iznos od 450,00€ i pomoć pritvorenim članovima

Partije i njihovim porodicama u iznosu od 3.613,90€ (pomoć u iznosu od 2.853,90€ je isplaćena preko pošte na zatvorenički akreditiv, a iznos od 760,00€ preko blagajne članovima uže porodice).

Troškovi u iznosu od 150,29€ isplaćeni su po osnovu nabavke potrošnog materijala u iznosu od 55,69€ i nabavke reklamnog materijala u iznosu od 94,60€.

Partija nije adekvatno dokumentovala gotovinski isplaćene troškove reprezentacije iz blagajne u iznosu od 370,00€.

- **Subjekt revizije je dužan da evidentiranje i isplatu svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**

Od ukupno iskazanih troškova 433.764,12) subjekt revizije je gotovinski isplatio troškove u iznosu od 101.379,70€, što čini 23,37% ukupnih troškova.

10.1.5. Obaveze

Shodno prezentiranim podacima u Glavnoj knjizi obaveze Partije sa stanjem na dan 31.12.2017. godine iznosile su 27.353,02€ i iste se odnose na obaveze prema dobavljačima u iznosu od 21.061,57€, obaveze po osnovu ugovorenih naknada (zakup i ugovori o djelu) u iznosu 568,00 i obaveze za poreze i doprinose u iznosu od 5.723,45€ (iz prethodnih godina).

Revizijom je utvrđeno da su u poslovnim knjigama Partije evidentirane pretplate kod pojedinih dobavljača što je uticalo na iskazivanje krajnjeg stanja neizmirenih obaveza prema dobavljačima. U postupku revizije nijesu prezentirani dokazi (konfirmacije) o usaglašavanju obaveza sa dobavljačima.

- **Preporučuje se subjektu revizije da putem konfirmacija vrši usaglašavanje obaveza sa dobavljačima i da pretplate na kraju finansijske godine evidentira na kontu aktivnih vremenskih razgraničenja, kako iste ne bi uticale na umanjenje salda stvarnih obaveza.**

Osim obaveza u poslovnim knjigama Partije iskazana su pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 69.982,87€. Pasivna vremenska razgraničenja se odnose na prethodne godine i evidentirana su u iznosu od 58.324,51€ po osnovu spornih potraživanja od Glavnog Grada za koja je Partija podnijela tužbu (br P200/16 od 02.01.2016. godine) i u iznosu od 11.658,36€, po osnovu odloženih poreskih obaveza odnosno, razlike između iznosa amortizacije po računovodstvenim propisima i amortizacije po poreskim propisima koji se u skladu sa MRS-12 iskazuju kao odložene poreske obaveze.

10.2. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 408.011,00€, rashodi u iznosu 433.764,00€ i finansijski rezultat (gubitak) u iznosu od 25.753,00€.

10.2.1. Prihodi

Partija je u 2017. godini u poslovnim knjigama iskazala ukupne prihode u iznosu od 408.010,78€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 262.956,31€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu 112.037,54€, prihode od priloga u iznosu od 29.880,00€ i ostale prihode u iznosu od 3.136,93€. Prihodi su ostvareni u manjem iznosu za 95.188,22€ od istih za prethodnu godinu.

Uporedni pregled i ostvarenih prihoda u 2016 i 2017. godini:

Redni broj	Vrsta prihoda	Iznos 2016.godina	% učešća	Iznos 2017.godina	% učešća	Povećanje/ smanjenje prihoda u odnosu na prethodnu godinu
1	Prihodi iz Budžeta CG	339,478.00	67.46%	262,956.31	64.45%	-76,521.69
2	Prihodi iz budžeta lokalne samouprave	128,973.00	25.63%	112,037.54	27.46%	-16,935.46
3	Prihodi od priloga	34,400.00	6.84%	29,880.00	7.32%	-4,520.00
4	Ostali prihodi	348.00	0.07%	3,136.93	0.77%	2,788.93
	Ukupno	503,199.00	100.00%	408,010.78	100.00%	-95,188.22

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi ostvareni iz budžeta CG sa 64,45%, prihodi iz budžeta lokalnih samouprava sa 27,46% i prihodi od priloga sa 7,32%.

Prihodi iz budžeta CG

Partija je u poslovnim knjigama iskazala prihode iz Budžeta CG u iznosu od 262.956,31€.

Uplate iz budžeta CG su izvršene po osnovu finasiranja redovnog rada Partije u iznosu od 239.710,68€ i finasiranja rada u poslaničkom klubu u iznosu od 23.245,63€.

Sredstava za finansiranje rada u poslaničkom klubu opredijeljena su iz budžeta Skupštine Crne Gore shodno Odluci Administrativnog odbora Skupštine CG.

Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave

Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala prihode od lokalnih samouprava u iznosu od 112.037,54€ i to od sljedećih opština: Danilovgrad u iznosu od 5.403,79€, Herceg Novi u iznosu od 6.398,00€, Berane u iznosu od 5.788,84€, Bar u iznosu od 8.893,66€, Nikšić u iznosu od 6.903,40€,

Budva u iznosu od 16.855,59€, gradske opštine Golubovci u iznosu od 6.315,36€, Kotor u iznosu od 10.493,40€, Pljevlja u iznosu od 5.959,72€, Bijelo Polje u iznosu od 8.328,97€, Mojkovac u iznosu od 3.990,00€, Kolašin u iznosu od 1.189,89€, opštine Žabljak u iznosu od 1.296,76€, Prijestonice Cetinje u iznosu od 4.606,47€, Ulcinj u iznosu od 4.182,39€ i Glavnog grada Podgorica u iznosu od 15.253,92€.

Navedeni prihodi su iskazani po osnovu izvršenih uplata od lokalnih samouprava i po osnovu nenaplaćenih potraživanja.

Osim prihoda za redovno poslovanje Partija je ostvarila prihod za izbornu kampanju u iznosu od 177,38€ - 20% sredstva po osnovu potvrđene izborne liste za izbor odbornika u Cetinju. Nijesu osvojeni mandati pa nema prihoda po tom osnovu.

Prihodi od priloga

Prihodi iskazani u poslovnim knjigama u iznosu od 29.880,00€ odnose se na uplate priloga od fizičkih lica u iznosu od 25.140,00€ (17 fizičkih lica u iznosu od 50,00€ do 2.000,00€) i uplatu od Prijestonice Cetinje po osnovu naknade za članstvo u Senatu Prijestonice u iznosu od 4.740,00€. Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama navedenu uplatu evidentirala kao prilog od fizičkog lica shodno Izjavi da svoju naknadu koja mu pripada po osnovu članstva u Senatu Prijestonice Cetinje donira Partiji. Revizijom je utvrđeno da je ovo lice uplatilo i prilog u iznosu od 2.000,00€ tako da ukupni prilog na godišnjem nivou iznosi 6.740,00€, što nije u skladu sa odredbama člana 12 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, kojim je utvrđeno da fizičko lice za finansiranje političkog subjekta može uplatiti najviše 2.000,00€ na godišnjem nivou.

- **Priloge od fizičkih lica subjekt revizije treba da prikuplja u skladu sa odredbama člana 12 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Ostali prihodi

Ostali prihodi evidentirani u iznosu od 3.136,93€ odnose se na prihode iz prethodne godine (po osnovu korektivnih knjiženja u iznosu 3.114,06€) i prihode od kamata u iznosu od 22,87€.

Prihodi od članarina

Partija je Statutom utvrdila obavezu plaćanja članarine, ali je Glavni odbor donio Odluku broj P689/17 kojom se članovi Partije oslobađaju plaćanja članarine, tako da Partija po ovom osnovu za 2017. godinu nije ostvarila prihode.

10.2.2. Rashodi

Partija je u 2017. godini evidentirala troškove u iznosu od 433.764,12€ a odnose se na: troškove kancelarijskog materijala i održavanja osnovnih sredstava kancelarijskog materijala u iznosu od 8.366,55€, troškove upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, goriva i energije u iznosu od 59.949,71€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 30.331,38€, troškove ugovorenih naknada u iznosu od 75.813,83€, troškove smještaja i ishrane na službenom putu u iznosu od 30.984,66€, troškove komunikacionih usluga i prevoza u iznosu od 14.161,67€, troškove zakupa u iznosu od 23.120,88€, troškove reklame, propagande i štampe u iznosu od 15.874,42€, troškove amortizacije u iznosu od 66.146,48€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 60.150,70€, troškove reprezentacije u iznosu od 29.603,43€, troškove osiguranja u iznosu od 175,21€, troškove platnog prometa u iznosu od 1.835,21€, ostale troškove u iznosu od 2.329,98€ i troškove sponzorstava i uređenja poslovnog prostora u iznosu od 14.920,01€.

Uporedni tabelarni pregled ostvarenih rashoda u 2016. i 2017. godini:

Redni broj	K-to	Naziv konta	Ukupni troškovi u 2016.godini	% učešća	Ukupni troškovi u 2017.godini	& učešća	Povećanje / smanjenje troškova u odnosu na prethodnu godinu
1	512	Troškovi kancelarijskog materijala i održavanja osnovnih sredstava	9.310,73	1,63%	8.366,55	1,93%	-944,18
2	513	Troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, goriva i energije	11.955,44	2,10%	59.949,71	13,82%	47.994,27
3	520,521	Troškovi zarada i doprinosa	33.166,52	5,82%	30.331,38	6,99%	-2.835,14
4	523	Troškovi ugovorenih naknada	58.443,22	10,26%	75.813,83	17,48%	17.370,61
5	529	Troškovi službenih putovanja	37.539,58	6,59%	30.984,66	7,14%	-6.554,92
6	530	Troškovi organizacije skupova	3.637,60	0,64%	0,00	0,00%	-3.637,60
7	531	Troškovi komunikacionih usluga	26.091,07	4,58%	14.161,67	3,26%	-11.929,40
8	533	Troškovi zakupnina	28.728,00	5,04%	23.120,88	5,33%	-5.607,12
9	535	Troškovi reklame i propagande	23.540,40	4,13%	15.874,42	3,66%	-7.665,98
10	540	Troškovi amortizacije	33.094,79	5,81%	66.146,48	15,25%	33.051,69
11	550	Troškovi neproizvodnih usluga	58.424,78	10,26%	60.150,70	13,87%	1.725,92
12	551	Troškovi reprezentacije	44.274,05	7,77%	29.603,43	6,82%	-14.670,62
13	552	Troškovi osiguranja	730,52	0,13%	175,21	0,04%	-555,31
14	553	Troškovi platnog prometa	3.058,24	0,54%	1.835,21	0,42%	-1.223,03
15	554	Troškovi članarina međunarodnim organizacijama	9.459,23	1,66%	0,00	0,00%	-9.459,23
16	555,579	Ostali troškovi	460,00	0,08%	2.329,98	0,54%	1.869,98
17	559	Troškovi sponzorstva i uređenja poslovnog prostora	48.138,46	8,45%	14.920,01	3,44%	-33.218,45
18	592	Troškovi iz prethodnih godina	139.607,76	24,51%	0,00	0,00%	-139.607,76
Ukupno			569.660,39	100,00%	433.764,12	100,00%	-135.896,27

Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi ugovorenih naknada sa 17,48%, troškovi amortizacije sa 15,25%, troškovi neproizvodnih usluga sa 13,87%, troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, goriva i energije sa 13,82% i sl.

Troškovi kancelarijskog materijala (konto 512)

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi u iznosu od 8.366,55€ odnose se na troškove nabavke kancelarijskog materijala u iznosu od 3.498,47€ i troškove održavanja i nabavke opreme inventara u iznosu od 4.868,08€. Navedeni troškovi su dokumentovani, a dio istih u iznosu od 1.127,50€ plaćen je gotovinski preko blagajne.

Troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, goriva i električne energije (konto 513)

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi u iznosu od 59.949,71€ odnose se na troškove goriva u iznosu od 2.624,03€, troškove upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 54.157,20€ i troškove električne energije u iznosu od 3.168,48€.

Troškovi električne energije i goriva su dokumentovani fakturama dobavljača i plaćeni su preko žiro računa, dok su troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe dokumentovani putnim nalogima i fiskalnim računima i plaćeni su gotovinski iz blagajne.

Obračun i isplata zarada

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih sistematizovano je 14 radnih mjesta. U Partiji je u 2017. godini bilo zaposleno 5 lica.

Predsjedništvo Partije je donijelo Odluku o izmjeni Pravilnika kojom se ukidaju 3 radna mjesta i to: savjetnik u poslaničkom klubu, sekretar poslaničkog kluba i IT koordinator.

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca (konto 520 i 521)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 30.331,38€ odnose se na: neto zarade u iznosu od 18.063,84€, poreze na zarade u iznosu od 2.531,88€, doprinose na teret zaposlenih u iznosu od 6.470,76€, doprinose na teret poslodavca u iznosu od 2.885,16€ i prirez na porez u iznosu od 379,74€.

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije shodno odredbama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Pravilniku o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje sačinjavao IOPPD obrasce i iste podnosio nadležnom poreskom organu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec kako je propisano članom 5 Pravilnika.

Troškovi ugovorenih naknada (konto 523)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama subjekta revizije u iznosu od 75.813,83€, odnose se na troškove ugovorenih neto naknada u iznosu od

65.640,00€, poreske obaveze u iznosu od 4.725,56€, doprinose u iznosu od 3.974,36€, prirez u iznosu od 653,91€ i ostale naknade u iznosu od 820,00€.

Revizijom je utvrđeno da je Partija ugovorima o djelu angažovala 31. izvršioca za obavljanje sljedećih poslova: podjele propagandnog materijala, koordinacije sa članstvom, savjetnika u poslaničkom klubu, unos podataka u bazu, terenski rad i komunikacija sa članstvom, obilazak i organizacija mjesnih odbora, analizu biračkih spiskova i sl. Neto naknade na nivou godine su isplaćivane u iznosu od 300,00 do 4.500,00€. Izvršiocima su angažovani u periodima od 15 dana do 10 mjeseci.

Revizijom je utvrđeno da je 14 (četnaest) izvršilaca angažovano po osnovu ugovora o djelu za obavljanje poslova koji spadaju u redovne partijske aktivnosti (pravni savjetnik u OO Bar, organizovanja i obilazak mjesnih odbora, poslovi savjetnika u poslaničkom klubu, koordinacija opštinskih odbora i centrale, terenski rad i komunikacija sa članstvom), a sa istima je trebalo zaključivati ugovore o radu.

- **Subjekt revizije treba da sa izvršiocima za vršenje poslova koji spadaju u redovne partijske aktivnosti zaključuje ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.**

Subjekt revizije nije državnom revizoru prezentirao dokaze o radno – pravnom statusu za 11 (jedanaest) angažovanih lica putem ugovora o djelu, pa se nije moglo utvrditi da li je obračun poreskih obaveza pravilno izvršen na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.

- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**

Na osnovu dostavljenih podataka od strane Partije utvrđeno je da su 4(četiri) javna funkcionera angažovana ugovorom o djelu za obavljanje poslova u Partiji i po tom osnovu ostvarili naknade. Uvidom u imovinske kartone navedenih lica utvrđeno je da dva funkcionera nijesu prijavila prihode ostvarene po ovom osnovu Agenciji za sprečavanje korupcije.

Troškovi službenih putovanja (konto 529)

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi u iznosu od 30.984,66€, odnose se na troškove dnevnica u iznosu od 17.607,31€, troškove prevoza na službenom putu u iznosu od 1.983,23€, troškove smještaja i ishrane na službenom putu u iznosu od 8.154,12€ i putne troškove aktivista u iznosu od 3.240,00€. Dio troškova u iznosu od 27.592,43€ plaćen je gotovinski i detaljnije pojašnjen u dijelu zapisnika koji se odnosi na blagajničko poslovanje, dok je iznos od 3.392,23€ plaćen preko žiro računa i isti je dokumentovan fakturama dobavljača. Troškovi

plaćeni preko žiro računa odnose se na troškove avio karata u iznosu od 1.983,23€ i smještaja na službenom putu u zemlji u iznosu od 1.409,00€.

Troškovi komunikacionih usluga i prevoza (konto 531)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 14.161,67€, odnose se na troškove fiksnih telefona u iznosu od 6.430,62€, troškove mobilnih telefona 3.782,60€, troškove poštanskih usluga u iznosu od 25,70€ i troškove prevoza u iznosu od 3.922,75€.

Troškovi prevoza odnose se na usluge prevoza putnika i pošiljki i to pretežno autobusnog prevoza u zemlji.

Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača, i plaćeni su preko žiro računa osim iznosa od 171,00€, koji je isplaćen gotovinski preko blagajne.

Subjekt revizije je unutrašnjim aktom (odlukom) utvrdio koja lica u Partiji ostvaruju pravo na naknadu troškova mobilnih telefona, kao i limite za potrošnju istih.

Troškovi zakupa (konto 533)

Troškovi iskazani u Glavnoj knjizi u iznosu od 23.120,88€ odnose se na troškove zakupa poslovnog prostora 19.168,08€ i troškove zakupa parkinga u iznosu od 3.952,80€.

Revizijom je utvrđeno da su na ime zakupa poslovnih prostora za potrebe opštinskih odbora isplaćene neto naknade u iznosu 17.590,00€, porez na zakup u iznosu od 1.182,85€ i prirez u iznosu od 162,72€. Mjesečne zakupnine su ugovorene u iznosu od 120,00€ do 500,00€. Isplate zakupnina je vršena shodno ugovorima zaključenim sa fizičkim licima. Revizijom je utvrđeno da dio troškova u iznosu od 232,51€ nije dokumentovan.

Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu poslovnih prostora utvrđeno je da isti nijesu ovjereni od strane nadležnog organa kako je to utvrđeno članom 639 Zakona o obligacionim odnosima.

- **Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu poslovnih prostora zaključuje u skladu sa čl.639 st.1 Zakona o obligacionim odnosima.**

Troškovi reklame, propagande i štampe (konto 535)

Troškovi iskazani u iznosu od 15.874,42€, odnose se na troškove dizajna i štampe reklamnog materijala i usluga brendiranja objekta i sl.) u iznosu od 11.590,42€ i troškove usluga emitovanja političkog marketinga na portalima i reklamnog spota na lokalnoj televiziji u iznosu od 4.284,00€.

Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi dokumentovani fakturama dobavljača. Dio navedenih troškova u iznosu od 1.311,38€ se odnosi na izbornu kampanju.

Troškovi amortizacije (konto 540)

Troškovi iskazani u iznosu od 66.146,48€, odnose se na troškove obračunate amortizacije za 2017. godinu na kancelarijsku i računarsku opremu. Obračun amortizacije vršen je primjenom proporcionalne metode.

Troškovi neproizvodnih usluga (konto 550)

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 60.150,70€ odnose se na troškove izborne kampanje u iznosu od 39.100,00€, troškove advokatskih usluga u iznosu od 8.438,00€, troškove dizajna i štampe reklamnog materijala u iznosu od 4.679,37€, troškove usluga računovodstva u iznosu od 3.908,00€, troškove telefonskih usluga u iznosu 1.636,83€, troškove pretplate na časopise u iznosu od 1.032,60€, troškove usluga čišćenja u iznosu od 487,11€, troškove usluga prevođenja u iznosu od 525,99€, troškove organizacije seminara u iznosu od 200,00€ i troškove usluga ozvučenja u iznosu od 142,80€.

Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala troškove izborne kampanje u iznosu od 39.100,00€ po osnovu prenosa sredstava sa računa za redovno poslovanje na izborni račun koalicije Demokratski front za finansiranje izborne kampanje (parlamentarni izbori održani dana 16.10.2016. godine). Prenos sredstava je izvršen shodno odlukama Predsjedništva Partije u periodu od 09.01.2017 do 07.04.2017. godine tj. nakon proglašenja konačnih rezultata izbora (29.10.2016. godine), pa se konstatuje da su uplate ovih sredstava izvršene suprotno odredbama člana 2 stav 2 i člana 17 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

- **Finansiranje troškova izborne kampanje treba vršiti u skladu sa odredbama člana 2 stav 2 i člana 17 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Troškovi u iznosu od 8,438.00€ se odnose na troškove advokatskih usluga. Navedeni troškovi su dokumentovani ugovorom i fakturama advokata.

Troškovi u iznosu od 4.679,37€ odnose se na troškove usluga grafičkog dizajna i štampe reklamnog i ostalog materijala i isti su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi u iznosu od 3.908,00€ se odnose na računovodstvene usluge i isti su dokumentovani fakturama i Ugovorom o pružanju računovodstveno finansijskih usluga.

Troškovi telefona, komunalnih usluga, troškovi pretplate na časopise, troškovi usluge čišćenja, troškovi usluga prevođenja, troškovi organizacije seminara i troškovi usluga ozvučenja u iznosu od 4.025,33€ su adekvatno dokumentovani.

Troškovi reprezentacije (konto 551)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 29.603,43€ odnose se na troškove nabavke robe u maloprodaji za reprezentativne potrebe i troškove ugostiteljskih usluga. Dio navedenih troškova iznos od 1.133,48€ se odnosi na troškove izborne kampanje koji su plaćeni sa izbornog računa.

Revizijom je utvrđeno da su od ukupno iskazanih troškova gotovinski iz blagajne plaćeni troškovi u iznosu od 3.013,74€. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi osiguranja vozila (konto 552)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama iznosu od 175,21€ i odnose se na troškove osiguranja vozila prilikom registracije. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi platnog prometa (konto 553)

Troškovi evidentirani u iznosu od 1.835,21€ odnose se na troškove bankarskih provizija.

Ostali troškovi (555 i 579)

Troškovi iskazani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 2.329,98€ se odnose na troškove taksi usluga i parkinga u iznosu od 912,00€, troškove kazni po prekršajnim nalozima u iznosu od 893,33€, administrativne takse u iznosu od 291,20€ i naknade za korišćenje puteva (trajekt, tunel) u iznosu od 233,10€.

Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi pomoći i sponzorstva (559)

Troškovi iskazani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 14.920,01€ se odnose na troškove donacija i pomoći u iznosu od 10.365,90€, troškove stipendija u iznosu od 3.960,00 i troškove uređenja prostora u iznosu od 594,11€.

Troškovi stipendija su isplaćeni u iznosu od 3.960,00€. Isplata je izvršena za dva lica shodno ugovorima i odlukama predsjedništva Partije, na osnovu podnijetih zahtjeva i potvrda o studiranju. Stipendije su isplaćivane u mjesečnim iznosima od 180,00€ po jednom licu.

Troškovi donacija i pomoći isplaćeni su u iznosu od 10.365,90€ Pomoći su isplaćivane shodno zahtjevima i odlukama u iznosima od 50,00 do 450,00€ (pomoć je isplaćena za 17 lica).

Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi adekvatno dokumentovani, kao i da je dio istih u iznosu od 6.130,90€ isplaćen gotovinski iz blagajne.

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 594,11€ odnose se na troškove uređenja poslovnog prostora i troškove nabavke potrošnog

materijala i sitnog inventara. Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi dokumentovani.

Subjekt revizije je u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju za izbor odbornika na Cetinju održane 26.11.2017. godine koji je dostavljen Agenciji za sprečavanje korupcije iskazao prikupljena sredstva u iznosu od 5.177,38€, a troškove u iznosu od 12.852,52€.

Revizijom je utvrđeno da su prikupljena sredstva za finansiranje izborne kampanje u poslovnim knjigama evidentirana u iznosu od 5.677,38€, a troškovi u iznosu od 5.694,67€.

Na osnovu prezentiranog se konstatuje da podaci evidentirani u poslovnim knjigama ne odgovaraju podacima iskazanim u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju.

- **Subjekt revizije je dužan da usaglasí podatke u izvještajima koje dostavlja nadležnim institucijama.**

IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za promjene za 2016. godinu utvrđene su određene nepravilnosti i nedostaci i date su sljedeće preporuke:

- 1. Preporučuje se subjektu revizije da vrši usaglašavanje obaveza sa dobavljačima i da pretplate na kraju finansijske godine evidentira na kontu aktivnih vremenskih razgraničenja, kako iste ne bi uticale na umanjenje salda stvarnih obaveza.**
- 2. Subjekt revizije je dužan da evidentiranje i isplatu svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**
- 3. Preporučuje se subjektu revizije da putem reversa zadužuje lica kojima, ustupa na korišćenje opremu kako bi se obezbijedila adekvatna evidencija o imovini.**
- 4. Subjekt revizije treba da evidentira sve prihode u poslovnim knjigama i da iste iskazuje u Godišnjem konsolidovanom finansijskom izvještaju shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**
- 5. Subjekt revizije nije ostvario pravo na dodatna sredstva iz Budžeta CG za 2014. godinu po osnovu kojih je evidentirao potraživanja u poslovnim knjigama, pa shodno tome potraživanja po tom osnovu treba isknjižiti iz poslovnih knjiga.**
- 6. Preporučuje se subjektu revizije da ne vrši avansno plaćanje ukoliko to nije ugovorom utvrđeno.**
- 7. DRI preporučuje subjektu revizije da ubuduće realnije planira prihode i rashode.**

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2017. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuke br. 4 i 6, da je djelimično realizovao preporuku br. 2 i nije realizovao preporuke br. 1, 5 i 7, dok se realizacija preporuke broj 3 nije mogla utvrditi iz razloga što u 2017. godini nije bilo ustupanja opreme na korišćenje.

Izvještaj pripremila:

Slavka Tomić, načelnica u Sektoru IV

**Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević**